

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Державної установи «Інститут геохімії
навколишнього середовища
Національної академії наук України»
від 28 жовтня 2021 р., протокол № 10

СХВАЛЕНО зі змінами
Вченою радою
Державної установи «Інститут геохімії
навколишнього середовища
Національної академії наук України»
від 18 квітня 2024 р., протокол № 5

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
Державної установи «Інститут геохімії
навколишнього середовища
Національної академії наук України»
19 квітня 2024 р.
Директор О.Л. Забулонов

ПОЛОЖЕННЯ
про науково-педагогічну практику аспірантів
Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища
Національної академії наук України»

1. Загальна частина

1.1. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (далі – ДУ «ІГНС НАН України») регламентує порядок і форми проходження аспірантами денної та заочної форм навчання науково-педагогічної практики в закладах вищої освіти (далі – ЗВО), та розроблене відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261.

1.2. Науково-педагогічна практика на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення освітнього процесу у ЗВО. Науково-педагогічна практика в ЗВО є невід'ємним складником освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії на третьому році навчання в аспірантурі ДУ «ІГНС НАН України» і її проходження є обов'язковим для усіх форм навчання.

1.3. Організатором науково-педагогічної практики аспіранта є ДУ «ІГНС НАН України».

1.4. Базою для проходження науково-педагогічної практики є ЗВО/наукова установа в якому готують бакалаврів/магістрів/докторів філософії та з якими ДУ «ІГНС НАН України» підписано договір про співпрацю.

1.5. Зміст і тривалість педагогічної практики визначаються освітньо-науковою програмою, навчальним планом підготовки докторів філософії ДУ «ІГНС НАН України» цим Положенням та Програмою практики.

2. Мета, завдання та очікувані результати науково-педагогічної практики аспірантів

2.1. Метою науково-педагогічної практики є закріплення теоретичних знань, практичних навичок й умінь роботи аспіранта як науково-педагогічного працівника. Науково-педагогічна практика передбачає вирішення наступних завдань:

- ознайомлення аспірантів з основними принципами організації і методами викладання дисциплін, які пов'язані з відповідною спеціальністю;

– формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача, зокрема, оволодіння аспірантами комунікативними компетентностями, необхідними для якісного читання лекцій, ведення семінарських і практичних занять;

- навчання аспірантів творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- формування в аспірантів потреб у підвищенні своєї наукової та науково-педагогічної кваліфікації.

2.2. В результаті проходження науково-педагогічної практики, аспіранти повинні оволодіти такими знаннями та вміннями:

- знати та розуміти методологічні й концептуальні засади організації навчальних занять, викладання фахових дисциплін, діяльності викладача та студентів, теоретико-методичних аспектів організації наукової і педагогічної діяльності;
- вміти аналізувати робочі та навчальні програми фахових дисциплін, самостійно планувати структуру навчальних занять та розробляти методику їх проведення;
- вміти здійснювати підготовку навчальних занять, організовувати освітній процес, оцінювати результати навчання відповідно до поставлених цілей, аналізувати проблемні ситуації, приймати рішення щодо їх вирішення;
- вміти критично аналізувати проведені заняття за визначеними критеріями, оцінювати власні педагогічні дії та дії студентів відповідно до поставленої мети, робити висновки та приймати рішення щодо вдосконалення кожного етапу заняття;
- вміти організовувати діалогічне спілкування зі студентами, стимулювати студентів до активної роботи на заняттях;
- оволодіти методикою проведення лекційних (семінарських, практичних і лабораторних занять) новітніми педагогічними технологіями, активними та інтерактивними методами навчання, високою педагогічною культурою та професіоналізмом.

3. Зміст та організація науково-педагогічної практики аспірантів

3.1. Науково-педагогічна практика складається з:

- навчально-методичної роботи (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів);
- аудиторного навантаження (читання лекцій, проведення семінарських, практичних, лабораторних занять).

3.2. Науково-педагогічна практика аспіранта включає активну та пасивну практики.

Пасивна практика передбачає відвідування лекцій, семінарських і практичних занять і лекцій з урахуванням спеціалізації кафедри та напряму наукового дослідження аспіранта, їх аналіз та обговорення.

Активна практика включає самостійне проведення аспірантом семінарських і практичних занять, читання лекцій з початкових дисциплін, які пов'язані з відповідною спеціальністю.

3.3. Зміст науково-педагогічної практики аспіранта передбачає:

- ознайомлення з організацією і плануванням навчальної діяльності на відповідній кафедрі та в ЗВО в цілому;
- вивчення науково-методичного досвіду викладання дисциплін на визначеній кафедрі, зокрема, навчальних дисциплін, пов'язаних з відповідною спеціальністю та в руслі яких виконується дисертаційне дослідження аспіранта;
- планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять;
- організація самостійної роботи студентів;
- відвідування та аналіз навчальних занять інших викладачів і аспірантів-практикантів, проведених у ЗВО;
- ознайомлення з організацією науково-дослідної роботи відповідної кафедри, провідними науковими школами або лабораторіями ЗВО.

3.3. Відповідальність за організацію науково-педагогічної практики аспіранта покладено на ДУ «ІГНС НАН України» та ЗВО/наукову установу де проходить практику аспірант. Академічне навантаження, яке виконує аспірант під час активної науково-педагогічної практики, зараховується науково-педагогічному працівнику, що викладає певний курс і контролює якість його викладання аспірантом (присутність викладача на заняттях обов'язкова).

3.4. Захист науково-педагогічної практики здійснюється на засіданні відповідного відділу ДУ «ІГНС НАН України», до якого прикріплений аспірант, на підставі звітних документів аспіранта, та оцінюється за 100-бальною шкалою (60 і більше балів – зараховано; 59 і менше балів – не зараховано).

Звітна документація аспіранта із проходження педагогічної практики включає:

- Загальний звіт про проходження практики, підписаний аспірантом, науковим керівником аспіранта, керівником аспіранта від бази практики (Додаток 1);
- Щоденник практики (Додаток 2);
- Відгук завідувача кафедри/відділу, до якого був прикріплений аспірант під час проходження практики у ЗВО/науковій установі, про роботу аспіранта.

3.5. Аспіранту, який не виконав програму науково-педагогічної практики, отримав негативний висновок щодо її проходження, або незадовільну оцінку за результатами захисту, чи не зміг з поважних причин пройти науково-педагогічну практику у запланований термін, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

4. Права та обов'язки аспіранта, який проходить науково-педагогічну практику

4.1. Аспірант має право:

- отримувати консультації від наукового керівника практики, викладачів кафедри ЗВО/відділу наукової установи з усіх питань проведення науково-педагогічної практики;
- за попередньою домовленістю відвідувати заняття викладачів ЗВО/наукової установи з метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом;
- проводити під час науково-педагогічної практики за погодженням із завідувачем кафедри ЗВО/відділу наукової установи методичні, педагогічні та інші наукові експерименти за матеріалами свого дослідження.

4.2. Аспірант зобов'язаний:

- сумлінно виконувати завдання науково-педагогічної практики, визначені даним Положенням;
- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт;
- підпорядковуватися правилам внутрішнього розпорядку ЗВО/наукової установи, розпорядженням адміністрації закладу та наукового керівника практики;
- своєчасно подати всю необхідну звітну документацію до відповідного відділу ДУ «ІГНС НАН України».

5. Права та обов'язки керівника практики

5.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на керівника, за яким закріплений цей аспірант або на іншого працівника установи, який володіє науковими та педагогічними компетентностями.

5.2. Керівник практики:

- 5.2.1 забезпечує організацію, планування і узгодження заходів та облік результатів практики;
- 5.2.2 допомагає аспіранту у підготовці індивідуального плану проходження практики;
- 5.2.3 погоджує навчальні дисципліни для проведення педагогічної практики;
- 5.2.4 надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- 5.2.5 контролює роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи з аспірантами;

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Аспіранта _____ року навчання _____
(ПІБ аспіранта в родовому відмінку)

Спеціальність: _____
(шифр та назва спеціальності, за якою навчається)

Відділ _____
(Науковий відділ ДУ «ІГНС НАН України», до якого прикріплений аспірант)

Термін проходження практики: _____

Тема дисертаційного дослідження: _____
_____
_____

Науковий керівник: _____
_____
(ПІБ наукового керівника, науковий ступінь, вчене звання)

Назва бази практики: _____
_____
_____

Керівник від бази практики: _____
_____
(ПІБ керівника, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Мета науково-педагогічної практики аспіранта

_____
_____
_____

Завдання науково-педагогічної практики аспіранта

_____
_____
_____

ЩОДЕННИК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Аспіранта _____ року навчання _____
(ПІБ аспіранта в родовому відмінку)

Спеціальність: _____
(шифр та назва спеціальності, за якою навчається)

Відділ _____
(Науковий відділ ДУ «ІГНС НАН України», до якого прикріплений аспірант)

Термін проходження практики: _____

Тема дисертаційного дослідження: _____
_____
_____

Науковий керівник: _____
_____
(ПІБ наукового керівника, науковий ступінь, вчене звання)

Назва (бази практики): _____
_____
_____

Керівник від бази практики: _____
_____
(ПІБ керівника, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Підпис аспіранта _____ (ПІП)

Підпис керівника

Загальний обсяг науково-педагогічної практики визначений освітньо-науковою програмою та навчальним планом та складається з:

- навчально-методичної роботи (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів);
- аудиторного навантаження (читання лекцій, проведення семінарських, практичних, лабораторних занять).

Навчально-методична робота (___ годин)

№	Вид роботи	Обсяг	Оцінка виконання наукового керівника
1	Відвідування лекцій викладачів і їх аналіз	___ год	Виконано/не виконано
2	Відвідування лекцій аспірантів-практикантів і їх аналіз	___ год	Виконано/не виконано
3	Відвідування семінарських і практичних занять викладачів і їх аналіз	___ год	Виконано/не виконано
4	Відвідування семінарських і практичних занять аспірантів-практикантів і їх аналіз	___ год	Виконано/не виконано
5	Підготовка до проведення лекцій та практичних/семінарських занять, збір та аналіз матеріалів, необхідних	___ год	Виконано/не виконано
6	Консультації з керівником практики і НПП бази практики	___ год	Виконано/не виконано
7	Методична робота	___ год	Виконано/не виконано
	Інші види навчально-методичної роботи: - - -	___ год	Виконано/не виконано

-		
Всього		___ год
		Зараховано/Не зараховано

Аудиторна робота (___ годин)

№	Вид роботи	Обсяг	Оцінка виконання наукового керівника
1	Проведення лекції	___ год	Виконано/не виконано
2	Проведення лекції	___ год	Виконано/не виконано
3	Проведення семінарського/практичного заняття	___ год	Виконано/не виконано
4	Проведення семінарського/практичного заняття	___ год	Виконано/не виконано
5	Проведення семінарського/практичного заняття	___ год	Виконано/не виконано
6	Проведення семінарського/практичного заняття	___ год	Виконано/не виконано
Всього		___ год	Зараховано/Не зараховано

Оцінка виконання плану проходження науково-педагогічної практики аспіранта в ЗВО/науковій установі науковим керівником аспіранта

_____

Науковий керівник _____ / _____
(підпис) (ПІБ)

Оцінка виконання плану проходження науково-педагогічної практики аспіранта в ЗВО/науковій установі керівником від бази практики

_____

Керівник від бази практики _____ / _____
(підпис) (ПБ)

Висновок відділу

Завідувач відділу _____ / _____
(підпис) (ПБ)

Протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.